

پهپادها و جنگ در سودان

با ورود جنگ سودان به سال دوم خود، ویژگی‌های تحول بزرگی در ماهیت درگیری بین ارتش سودان و نیروهای واکنش سریع شورشی شکل گرفته است، به گونه‌ای که نزاع از حالت سنتی فراتر رفته و به مرحله «جنگ سایه‌ها» وارد شده است، جایی که پهپادها (درون‌ها) به عنصر برجسته میدان نبرد تبدیل شده‌اند.

در ابتدا، نیروهای شبه‌نظامی برتری عددی آشکاری داشتند، با حضور گسترده در خارطوم و تعداد حدود صد هزار مبارز، در مقابل حدود چهل هزار عضو نیروهای مسلح. ارتش با مشکلات ساختاری مواجه بود که به شکل افزایش نسبت افسران نسبت به سربازان نمود داشت. باین‌حال، ارتش توانست شوک شورش ناگهانی را پشت سر گذاشته، سریعاً صفوف خود را سازماندهی کند و ابتکار عمل را دوباره به دست گیرد.

یکی از مهم‌ترین عناصر تحول، ورود نیروی هوایی و پهپادها بود که توازن قوا را تغییر داد، چراکه به ارتش امکان اجرای ضربات دقیق به خطوط تدارکات، مراکز فرماندهی، انبارهای سلاح و تجمعات مستحکم در داخل شهرها را داد. این استفاده هوشمندانه از فناوری، توانایی حرکت شبه‌نظامیان را فلج کرد و شمار بالای آن‌ها را به بار اضافی تبدیل نمود.

با گذشت زمان، ارتش از حالت دفاعی به تهاجمی درآمد و شروع به کاهش نفوذ شبه‌نظامیان و فروپاشی ساختار آن‌ها کرد که این باعث پراکندگی آن‌ها و تبدیل شدن به گروه‌های چپاولگر و وحشت‌آفرین در حومه‌ها شد؛ اما خطر دوباره افزایش یافت، زیرا اخیراً شبه‌نظامیان به پهپادهایی دست‌یافته و از آن‌ها برای هدف قرار دادن اهداف نظامی و غیرنظامی استفاده کردند، با اتخاذ تاکتیک «زمین سوخته» برای فلج کردن زندگی و جلوگیری از بازگشت آوارگان.

در ۱۸ ژانویه ۲۰۲۵، نیروهای پهپادی یک ایستگاه برق در الشوک را هدف قرار دادند که منجر به قطع برق در القضارف، کسلا و سنار شد. سپس حمله‌ای به ایستگاه برق دنقلا انجام گرفت که منجر به تاریکی مطلق در ایالت شمالی شد. همچنین تأسیسات حیاتی مانند سد مروی هدف قرار گرفت که تولید برق را به‌طور جزئی مختل کرد. بخش آب نیز آسیب دید؛ ایستگاه المناره در أم درمان و ایستگاه آب القضارف بمباران شدند و مردم ناچار به استفاده از آب نیل و چاه‌ها شدند درحالی‌که کمبود آب و افزایش قیمت‌ها وجود داشت.

این حملات به‌طور مستقیم بر زندگی مردم تأثیر گذاشت و بیمارستان‌ها، نانوایی‌ها و تأسیسات تولید مواد غذایی تعطیل شدند. در پورتسودان، پهپادها به مدت چهار روز متوالی شهر و تأسیسات حیاتی آن را هدف قرار دادند که انفجارهایی ترسناک ایجاد کرد. روز اول فرودگاه پورتسودان و پایگاه عثمان دقنه بمباران شدند که منجر به تعلیق پروازها شد. روز بعد، انبارهای استراتژیک هدف قرار گرفتند و تا روز بعد آتش گرفتند.

همچنان هتل مارینا و بندر جنوبی هدف موشک قرار گرفتند و حملات به فرودگاه بارها تکرار شد که موجب شد مقامات پروازها را بار دیگر تعلیق کنند. همچنین شرکت برق اعلام کرد که ایستگاه برق پورتسودان متوقف شده و شهر از خدمت خارج شده است.

این استفاده فزاینده از پهپادها که با حمایت غیرمستقیم امارات همسو با منافع آمریکا، مرحله‌ای خطرناک در جنگ را نشان می‌دهد که فرودگاه‌ها، انبارهای سوخت و ایستگاه‌های برق را هدف قرار می‌دهد. به نظر می‌رسد آمریکا پس از رسیدن به اهدافی از ادامه جنگ، اکنون به سمت مذاکرات سوق پیدا کرده و اظهارنظرهای بین‌المللی نیز در این راستا افزایش یافته است.

در تاریخ ۵ مه ۲۰۲۵، مسعد بولس، فرستاده ترامپ، به شبکه الجزیره گفت که دولت آمریکا به دنبال راه‌حل‌های صلح‌آمیز برای بحران است و پرونده سودان را در اولویت واشنگتن دانست. همچنین در ۲۸ مارس ۲۰۲۵، مارکو روبیو، وزیر خارجه آمریکا، از ابوظبی اعلام کرد که کشورش در حال گفت‌وگو با شوریهایی مانند اتیوپی و کنیا برای حل بحران است و از مسیر حکومت مدنی حمایت می‌کند.

این نشانه‌های بین‌المللی هم‌زمان با تحرکاتی در میدان اتفاق افتاد که برجسته‌ترین آن، عقب‌نشینی منظم نیروهای واکنش سریع از پایتخت بدون درگیری و استقرار آن‌ها در جنوب غرب خارطوم بود که به‌عنوان تفاهم ضمنی برای آماده‌سازی فضای مذاکرات تعبیر شد.

در ۶ مه ۲۰۲۵، سایت روسیا الیوم گزارش داد که شورای وزیران عربستان به ریاست محمد بن سلمان خواستار توقف فوری جنگ شده و خواستار راه حل سیاسی با احترام به حاکمیت سودان گردیده است. در داخل کشور نیز مواضع فرماندهان نظامی پس از مدت طولانی مقاومت، به سمت پذیرش ایده مذاکرات متمایل شده است.

در ۱۲ آوریل ۲۰۲۵، یاسر عطا اظهار داشت که تصمیم جنگ یا مذاکره به عهده مردم است و از رسانه‌ها خواست تا جنایات نیروهای واکنش سریع را مستند کنند. همچنین الجزیره از شمس‌الدین کباشی نقل کرد که «مردم رهبر نبرد هستند و هر صلحی با فرمان آن‌ها خواهد بود». این اظهارات تفاوت چشمگیری با مواضع پیشین دارد؛ چراکه در ۳ دسامبر ۲۰۲۴، کباشی درهای مذاکره را بسته و بر ادامه مبارزه تا نابودی کامل شبه‌نظامیان تأکید کرده بود. همچنین در ۱۵ ژوئیه ۲۰۲۴، عطا تأکید کرده بود که ارتش حتی اگر جنگ صدسال طول بکشد، مذاکره نخواهد کرد.

این تغییر در خطاب بازتابی از تحولات آشکار آمریکایی است. بر اساس گزارش سودان تریبون در ۸ مه ۲۰۲۵، ارتش ارسال سلاح به گروه‌های مسلح هم‌پیمان خود را متوقف و روند جذب نیرو را بازبینی کرده است که نشانه‌ای از اراده واقعی برای آرامش است.

بالین‌حال، افکار عمومی در سودان به‌ویژه در پی پیروزی‌های پی‌درپی ارتش، بازپس‌گیری شهرهای متعدد و خشم شدید مردم علیه شبه‌نظامیان حمایت سریع که در جنایت علیه غیرنظامیان دست داشته‌اند، همچنان مخالف مذاکره است.

به نظر می‌رسد که انفجارهای زیرساخت‌ها تنها ابزاری برای فشار به مردم جهت پذیرش مذاکرات است که آمریکا از طریق منبر جده برای آن آماده می‌شود.

متأسفانه، آمریکا که محور شر است، جنگ‌ها را هر زمان و به هر شکلی که بخواهد شعله‌ور می‌کند و هر زمان که بخواهد متوقف می‌سازد، بر اساس منافع خود و کشورها را به دست حاکمان مزدور می‌سوزاند که بر گردن مردم سلطه دارند. حاکمان ما مانند پُر در باد آمریکا هستند و این وضع هرگز رخ نمی‌داد اگر مسلمانان سرزمینی واقعی داشتند که در همه امور فقط بر الله سبحانه و تعالی تکیه کند و بدین طریق سرزمین و مردم را از دام خیانتکاران و حيله‌گران حفظ نماید. رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمود: «امام سپری است؛ پشت سر او جنگیده می‌شود و به واسطه او حفظ و حراست می‌گردد».

برگرفته از شماره ۵۴۷ جریده الرایه